

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOPERATYVŲ)
ĮSTATYMO NR. I-164 PIRMOJO SKIRSNIO, 8, 10, 11, 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 8¹, 13¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2024 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Pirmojo skirsnio pakeitimas

Pakeisti pirmąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

**„PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Lietuvos valstybė palaiko kooperatinį judėjimą, pripažįsta kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) (toliau – kooperatinių bendrovių) svarbiausiu tikslu paslaugų teikimą savo nariams, skatina kooperatinių bendrovių veiklą, įteisina jų nepriklausomumą.

2. Šis Įstatymas reglamentuoja kooperatinių bendrovių ir jų sąjungų steigimą, veiklą, narių teises ir pareigas, kooperatinių bendrovių valdymą ir kontrolę, kapitalo sudarymą, pelno paskirstymą, reorganizavimą, pertvarkymą ir likvidavimą.

2 straipsnis. Pagrindinės šio Įstatymo sąvokos

1. **Apyvartai proporcingos išmokos** – išmokos kooperatinės bendrovės nariams iš pelno, mokamos proporcingai kooperatinės bendrovės narių prekių ir paslaugų apyvartai su kooperatine bendrove.

2. **Dividendas** – kooperatinės bendrovės nariams išmokama pelno dalis, skirstoma proporcingai kiekvieno nario turimo pajaus dydžiui.

3. **Kooperacija** – įstatymu pagrįstas veiklos ir išteklių sutelkimas dalyvių bendriems tikslams įgyvendinti. Tuo tikslu gali būti steigiamos kooperatinės bendrovės.

4. **Kooperatinė bendrovė** – įstatymų nustatyta tvarka fizinių ir (arba) Lietuvos Respublikoje įsteigtų juridinių asmenų, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje ar Europos ekonominės erdvės valstybėje įsteigtų juridinių asmenų ar kitų organizacijų ir jų filialų (toliau – juridinis asmuo) įsteigta įmonė, skirta narių ekonominiams, socialiniams ir kultūriniais poreikiams tenkinti. Jos nariai įneša lėšas kapitalui sudaryti, tarpusavyje pasiskirsto riziką ir naudą pagal narių prekių ir paslaugų apyvartą su šia bendrove ir aktyviai dalyvauja kooperatinės bendrovės valdyme.

5. **Kooperatinės bendrovės nario prekių ir paslaugų apyvarta su kooperatine bendrove** (toliau – apyvarta) – finansiniais metais kooperatinės bendrovės nario su kooperatine bendrove įvykdytų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, išreikštų pinigais, vertė.

6. Kooperatinės bendrovės narys investuotojas – kooperatinės bendrovės narys, kuris su kooperatine bendrove yra sudaręs investavimo sutartį ir gali nevykdyti apyvartos su kooperatine bendrove.

7. Pajaus vardinis dokumentas – dokumentas, patvirtinantis asmens dalyvavimą sudarant kooperatinės bendrovės kapitalą ir šio Įstatymo nustatytus kooperatinės bendrovės įsipareigojimus kooperatinės bendrovės nariui. Kooperatinės bendrovės pajams Vertybinių popierių įstatymas netaikomas.

8. Pajinis įnašas – asmens piniginis arba nepiniginis turtinis įnašas į kooperatinę bendrovę.

9. Produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis – piniginiiais vienetais išreikštas rodiklis, kuriuo apibūdinamas žemės ūkio valdos dydis ir kuris yra lygus valdos visos produkcijos standartinės vertės ir valdos pajamų, gautų už paslaugas žemės ūkiui, sumai ir kurio apskaičiavimas reglamentuojamas žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

10. Su kooperatine bendrove susiję asmenys – kooperatinės bendrovės nariai, kurie yra:

- 1) fizinis asmuo ir jo sutuoktinis, sugyventinis ar partneris;
- 2) fizinis asmuo ir asmenys, susiję su juo giminytės ryšiais (iki antrojo laipsnio) arba svainystės santykiais;
- 3) fizinis asmuo ir juridinis asmuo, jei bent vienam jo dalyviui, susijusiam su fiziniu asmeniu šios dalies 1 arba 2 punkte nurodytais ryšiais ar santykiais, priklauso daugiau nei 25 procentai šio juridinio asmens akcijų (dalių, pajų);
- 4) juridinis asmuo ir jo dalyvis (akcininkas, pajininkas ar kt.), kuriam priklauso daugiau nei 25 procentai šio juridinio asmens akcijų (dalių, pajų);
- 5) patronuojančiosios įmonės grupės narės;
- 6) patronuojančioji įmonė ir patronuojamosios įmonės dalyvis, kuriam priklauso daugiau nei 25 procentai šios patronuojamosios įmonės akcijų (dalių, pajų);
- 7) patronuojamoji įmonė ir patronuojančiosios įmonės dalyvis, kuriam priklauso daugiau nei 25 procentai šios patronuojančiosios įmonės akcijų (dalių, pajų).

11. Šiame įstatyme vartojamos sąvokos „žemės ūkio produktai“, „patronuojančioji įmonė“, „patronuojamoji įmonė“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių grupių konsoliduotosios atskaitomybės įstatyme.

3 straipsnis. Kooperatinės bendrovės statusas

1. Kooperatinė bendrovė yra ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo.
2. Kooperatinės bendrovės turtas yra atskirtas nuo jos narių turto. Kooperatinė bendrovė pagal savo prievolės atsako tik savo turtu. Kooperatinės bendrovės narys pagal kooperatinės bendrovės prievolės atsako už pajų priklausančiu įmokėti pajiniu įnašu.
3. Kooperatinė bendrovė turi ne mažiau kaip 5 narius.
4. Kooperatinė bendrovė turi savo pavadinimą. Pavadinime turi būti žodžiai „kooperatinė bendrovė“ arba „kooperatyvas“.

3¹ straipsnis. Žemės ūkio kooperatinė bendrovė

1. Žemės ūkio kooperatinė bendrovė – kooperatinė bendrovė, kuri pagal šio straipsnio reikalavimus yra pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove. Teisę būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove turi įregistruota kooperatinė bendrovė, jeigu ji atitinka šiuos reikalavimus:

- 1) iš narių supirktų žemės ūkio produktų ir nariams suteiktų paslaugų žemės ūkiui vertė yra didesnė kaip 50 procentų visų kooperatinės bendrovės supirktų žemės ūkio produktų ir visų

suteiktų paslaugų žemės ūkiui vertės bei praėjusiais finansiniais metais kooperatinės bendrovės daugiau kaip 50 procentų gautų pajamų sudaro pajamos iš žemės ūkio veiklos;

2) pardavimo pajamos, nurodytos praėjusio ataskaitinio laikotarpio (praėjusių finansinių metų) pelno (nuostolių) ataskaitoje, yra didesnės už šio straipsnio 7 dalyje nustatytą mažiausią pardavimo pajamų dydį;

3) neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), ir skolų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

4) nėra vienas kooperatinės bendrovės narys nėra kitos tokios pačios rūšies produktus superkančios arba tokios pačios rūšies prekes parduodančios, arba tokios pačios rūšies paslaugas teikiančios žemės ūkio kooperatinės bendrovės narys;

5) atitinka vieną iš šio straipsnio 2 dalyje nurodytų kriterijų ir pateikė tai įrodantį narių – fizinių ir (ar) juridinių asmenų, atitinkančių ir neatitinkančių kooperatinės bendrovės pasirinktą pripažinimo kriterijų, sąrašą, kuriame nurodomi kiekvieno nario tapatybės nustatymo, įskaitant nario – fizinio asmens – asmens kodą arba nario – juridinio asmens – kodą, duomenys;

6) Su kooperatine bendrove susiję asmenys sudaro ne daugiau kaip 40 procentų kooperatinės bendrovės narių.

2. Kooperatinės bendrovės pasirenkami pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove kriterijai:

1) daugiau kaip 80 procentų jos narių yra fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurių pajamų iš žemės ūkio veiklos dalis praėjusiais metais sudarė daugiau kaip 50 procentų visų pajamų ir kurių pajamos, gautos praėjusiais metais iš kooperatinei bendrovei parduotų žemės ūkio produktų, superkamų kooperatinės bendrovės, sudaro daugiau kaip 50 procentų pajamų, gautų iš šių žemės ūkio produktų, parduotų visiems ūkio subjektams, ir kurių kooperatinei bendrovei parduoto kiekvieno žemės ūkio produkto, superkamo kooperatinės bendrovės, kiekis sudaro daugiau kaip 50 procentų šio žemės ūkio produkto, parduoto visiems ūkio subjektams, kiekio, o bendra šių narių pajų vertė sudaro daugiau kaip 80 procentų visų kooperatinės bendrovės narių pajų vertės;

2) daugiau kaip 80 procentų jos narių yra fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurių pajamų iš žemės ūkio veiklos dalis praėjusiais metais sudarė daugiau kaip 50 procentų visų pajamų ir kurių praėjusiais metais iš kooperatinės bendrovės gautų paslaugų žemės ūkiui, suteikiamų kooperatinės bendrovės, vertė sudaro daugiau kaip 50 procentų šių paslaugų žemės ūkiui, gautų iš visų ūkio subjektų, vertės, o bendra šių narių pajų vertė sudaro daugiau kaip 80 procentų visų kooperatinės bendrovės narių pajų vertės;

3) turi daugiau kaip 30 narių ir daugiau kaip 70 procentų jos narių yra fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurių produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis pagal žemės ūkio ministro nustatyta tvarka atliktus skaičiavimus per praėjusių metų laikotarpį nuo sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos yra ne mažesnis kaip 2 000 eurų, o bendra šių narių pajų vertė sudaro daugiau kaip 70 procentų visų kooperatinės bendrovės narių pajų vertės;

4) daugiau kaip 90 procentų jos narių pajų vertės sudaro narių – žemės ūkio kooperatinių bendrovių pajų vertė.

3. Kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Kooperatinė bendrovė, siekianti būti pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove, pateikia žemės ūkio ministro įgaliotai institucijai prašymą pripažinti žemės ūkio kooperatine bendrove ir Vyriausybės įgaliotos institucijos tvirtinamame kooperatinių

bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis tvarkos apraše nurodytus dokumentus.

4. Kooperatinė bendrovė žemės ūkio kooperatine bendrove nepripažįstama, jeigu:

1) neatitinka šiame straipsnyje nurodytų reikalavimų;
2) pateikti ne visi šio straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus patvirtinantys Vyriausybės įgaliotos institucijos priimtame Kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis tvarkos apraše nurodyti dokumentai arba pateikti neteisingi duomenys.

5. Kooperatinės bendrovės žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis pripažįsta žemės ūkio ministro įgaliota institucija ir išduoda pažymėjimą. Teritorinė valstybinė mokesčių inspekcija ir Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinis skyrius žemės ūkio ministro įgaliotos institucijos prašymu teikia šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą informaciją. Pripažinimas žemės ūkio kooperatine bendrove suteikiamas ir pažymėjimas išduodamas dvejiems metams nuo šio pažymėjimo išdavimo dienos. Kooperatinė bendrovė gali iš naujo siekti pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove kitam dvejų metų laikotarpiui.

6. Kooperatinė bendrovė visą pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove laikotarpį privalo atitikti šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus, pagal kuriuos ji yra pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove. Žemės ūkio ministro įgaliota institucija, vadovaudamasi Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, inicijuoja ir atlieka kooperatinių bendrovių atitikties šiame straipsnyje nurodytiems reikalavimams patikras. Žemės ūkio ministro įgaliota institucija, nustačiusi, kad kooperatinė bendrovė yra pripažinta pagal pateiktus neteisingus duomenis arba neatitinka šiame straipsnyje nurodytų reikalavimų, priima sprendimą dėl suteikto pripažinimo žemės ūkio kooperatine bendrove panaikinimo.

7. Mažiausias pardavimo pajamų, nurodytų praėjusio ataskaitinio laikotarpio (praėjusių finansinių metų) pelno (nuostolių) ataskaitoje, dydis:

1) grūdų ir pieno sektoriaus kooperatinėms bendrovėms – 20 000 eurų, o jeigu pripažinimo siekiama pirmą kartą, – 10 000 eurų;

2) kitų sektorių kooperatinėms bendrovėms – 10 000 eurų, o jeigu pripažinimo siekiama pirmą kartą, – 5 000 eurų.

3² straipsnis. Miško savininkų kooperatinė bendrovė

1. Miško savininkų kooperatinė bendrovė – kooperatinė bendrovė, kuri pagal šio straipsnio reikalavimus yra pripažinta miško savininkų kooperatine bendrove. Miško savininkų kooperatinėms bendrovėms taikomas žemės ūkio kooperatinių bendrovių statusas. Teisę būti pripažinta miško savininkų kooperatine bendrove turi įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota kooperatinė bendrovė, jeigu ji atitinka šiuos pripažinimo kriterijus:

1) daugiau kaip 70 procentų jos narių yra miškų savininkai fiziniai ir (ar) juridiniai asmenys, kurie yra įregistravę žemės ūkio ir kaimo valdą ir kurių pajų vertė yra daugiau kaip 70 procentų visų kooperatinės bendrovės narių pajų vertės;

2) kooperatinės bendrovės pajamų iš miškų ūkio veiklos dalis sudarė 50 ir daugiau procentų visų pajamų;

3) turi daugiau kaip 10 narių;

4) kooperatinė bendrovė neturi mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija (išskyrus atvejus, kai mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas

atidėtas arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), ir skolų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui.

2. Kooperatinių bendrovių pripažinimo miško savininkų kooperatinėmis bendrovėmis tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.“

2 straipsnis. 8 straipsnio papildymas

Papildyti 8 straipsnį 6 dalimi:

„6. Kooperatinės bendrovės nariai investuotojai yra kooperatinės bendrovės nariai.“

3 straipsnis. Įstatymo papildymas 8¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 8¹ straipsniu:

„8¹ straipsnis. Kooperatinės bendrovės nariai investuotojai

1. Kooperatinės bendrovės nariai, kurie nori tapti nariais investuotojais, turi su kooperatine bendrove pasirašyti investavimo sutartį. Kooperatinės bendrovės narys laikomas nariu investuotoju nuo investavimo sutarties pasirašymo dienos iki sutarties pabaigos dienos.

2. Kooperatinės bendrovės narių investuotojų duomenys įrašomi į kooperatinės bendrovės narių investuotojų žurnalą šios bendrovės įstatuose nustatyta tvarka, kuriame nurodoma:

1) fizinio asmens vardas, pavardė, asmens kodas ir gyvenamoji vieta arba juridinio asmens pavadinimas, kodas ir buveinė;

2) nario investuotojo investavimo sutarties pasirašymo data;

3) nario investuotojo investavimo sutarties pasibaigimo data.

3. Kooperatinės bendrovės nariai investuotojai turi sudaryti mažiau kaip 20 procentų visų kooperatinės bendrovės narių skaičiaus.“

4 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Asmeniui, kurio narystė kooperatinėje bendrovėje pasibaigė dėl jo išstojimo, pašalinimo ar pajaus perleidimo kitam asmeniui, kooperatinė bendrovė privalo grąžinti už pajų, jei jis nėra perleistas kitam asmeniui, įneštą pajinį įnašą, atlyginti narių susirinkimų sprendimais finansinių metų, kuriais pasibaigė narystė kooperatinėje bendrovėje, nariui priskirtą turto dalį piniginiu ekvivalentu rinkos kainomis, išmokėti apyvartai proporcingą išmoką ir dividendą proporcingai dienų, kurias asmuo buvo kooperatinės bendrovės nariu finansiniais metais, kuriais pasibaigė jo narystė kooperatinėje bendrovėje, skaičiui, jei kooperatinės bendrovės įstatai nenumato kitaip, jeigu dėl jų išmokėjimo už tuos metus yra priimtas narių susirinkimo sprendimas. Jeigu finansiniais metais, kuriais pasibaigė narystė kooperatinėje bendrovėje, patirtas nuostolis ir panaudojus atsargos (rezervinį) kapitalą lieka nepadengtų nuostolių bei dėl nuostolių paskirstymo yra priimtas narių susirinkimo sprendimas, nariui mažinamas grąžintinas pajus proporcingai dienų, kurias asmuo buvo kooperatinės bendrovės nariu finansiniais metais, kuriais pasibaigė narystė kooperatinėje bendrovėje, skaičiui. Nepiniginiai pajiniai įnašai, jeigu šis asmuo pageidauja, grąžinami natūra, išskyrus atvejus, kai tai neįmanoma arba sukeltų neproporcingos žalos kooperatinei bendrovei ar asmeniui, kurio narystė kooperatinėje bendrovėje pasibaigė. Stojamasis mokestis negrąžinamas.“

5 straipsnis. 11 straipsnio papildymas

Papildyti 11 straipsnį 4 dalimi:

„4. Nariams investuotojams pareiga vykdyti apyvartą su kooperatine bendrove netaikoma.“

6 straipsnis. Įstatymo papildymas 13¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 13¹ straipsniu:

„13¹ straipsnis. Kooperatinės bendrovės nario investuotojo investicija

1. Kooperatinės bendrovės nario investuotojo investicijos minimalus bei maksimalus dydžiai numatomi kooperatinės bendrovės įstatuose.

2. Kooperatinės bendrovės narys investuotojas su kooperatine bendrove sudaro investavimo sutartį, kurioje nurodoma:

- 1) investicijos dydis;
- 2) investicijos terminas;
- 3) investicijos didinimo ir (arba) mažinimo tvarka;
- 4) investavimo sutarties nutraukimo tvarka.

3. Investicija gali būti tik pinigais.“

7 straipsnis. 17 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 17 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Kooperatinės bendrovės valdybos nariai kooperatinei bendrovei padarytą žalą atlygina solidariai. Paskirti valdybos nariai, priimant neteisėtus, kooperatinei bendrovei žalingus sprendimus balsavę prieš (tai turi būti užfiksuota protokole), nuo žalos atlyginimo atleidžiami.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas įsigalioja 2024 m. lapkričio 1 d.

2. Kooperatinių bendrovių pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis procesai, pradėti iki šio įstatymo įsigaliojimo, baigiami pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias nuostatas.

3. Šio įstatymo 1 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymo Nr. I-164 3¹ straipsnio 1 dalies 6 punkto nuostatos netaikomos kooperatinėms bendrovėms, kurios žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis pripažintos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias nuostatas.

4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija iki 2024 m. spalio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą

Respublikos Prezidentas